

Regiovisie Zaanstreek-Waterland

in het kader van de Norm voor Opdrachtgeverschap (NvO) Jeugd

Inhoudsopgave

Inleiding	2
1. Jeugdhulp in de regio Zaanstreek-Waterland.....	4
2. Gezamenlijke regiovisie en uitgangspunten	6
3. Doorontwikkeling samenwerkingsafspraken.....	9
1. De gewenste ontwikkeling van het zorglandschap.....	9
2. De wijze waarop de lokale toegang verbonden is met de gecontracteerde hulp	10
3. Regionale samenwerking en een niet-vrijblijvende governance	13
4. Hoe en voor welke functies wordt bovenregionaal samengewerkt	15
5. Borging van de beschikbaarheid en continuïteit van jeugdfuncties	17
6. Beperking van de administratieve lasten	18

Inleiding

Gemeenten hebben de taak om voor hun inwoners de zorg en ondersteuning mogelijk te maken die ze nodig hebben. De ambitie daarbij is kwalitatief goede zorg bieden die aansluit bij de behoeften en mogelijkheden van jeugdigen, ouders en gezin. Zorg die bovendien betaalbaar is. Niet alleen nu, maar ook in de toekomst. Om die ambitie waar te maken, is een duurzame oplossing nodig. Samenwerking en een goed opdrachtgeverschap zijn daarbij cruciaal. De VNG heeft in de Norm voor Opdrachtgeverschap (NvO) advies gegeven voor de versterking van de regionale samenwerking op het terrein van de jeugd.

Uitgangspunten Norm voor Opdrachtgeverschap

In de NvO is voorgesteld dat in regioverband afspraken worden gemaakt over de volgende elementen:

- Hoe gemeenten in regioverband de beschikbaarheid en continuïteit van jeugdfuncties borgen
- De gewenste ontwikkeling van het zorglandschap
- De wijze waarop de lokale toegang verbonden is met de gecontracteerde hulp, met de vijf basisfuncties en de zeven uitgangspunten uit het verbetertraject toegang voor lokale teams als leidraad
- Een niet-vrijblijvende governance, met één onderling overeengekomen en gedragen aanspreekpunt dat extern kan optreden namens de regio
- Hoe en voor welke functies (boven-)regionaal wordt samengewerkt
- Beperking van de administratieve lasten
- Zorgvuldigheidseisen voor inkoop en reële tarieven

Op de meeste van deze onderwerpen hebben we in onze regio al uitgangspunten geformuleerd en goed functionerende samenwerkingsafspraken gemaakt. In december 2020 zijn de 'Uitgangspunten inkoop Specialistische Jeugdhulp 2022' vastgesteld door de zeven colleges van de samenwerkende gemeenten. Deze uitgangspunten zijn onderdeel van de Inkoopdocumenten Specialistische Jeugdhulp. Verder is in het najaar 2021 een actieplan 'Samen voor kwetsbare kinderen'¹ vastgesteld. In dit plan staan acties beschreven die gemeenten, GI en zorgaanbieders in 2021 en 2022 uitvoeren om ervoor te zorgen dat voor alle gezinnen en kinderen met een jeugdbeschermings- of jeugdreclasseringsmaatregel tijdig passende hulp beschikbaar is. Eind 2022 is dit actieplan opgegaan in de Regionale Ontwikkelagenda. Daarnaast hebben eind 2022 de gemeenten met elkaar afspraken gemaakt over de overlegstructuur². In dit rapport worden deze samenwerkingsafspraken samengevat en gebundeld.

Deze regiovisie geeft richting aan de wijze waarop we de samenwerking in de regio Zaanstreek-Waterland ten aanzien van Jeugdhulp willen door ontwikkelen de komende jaren. De basis voor deze samenwerking is vastgelegd in de Gemeenschappelijke Regeling. Maar -misschien nog wel belangrijker- geeft deze visie ook richting aan wat we met deze samenwerking willen bereiken en wat daarvoor op zowel regionaal als lokaal niveau nodig is.

¹ Actieplan Samen voor kwetsbare gezinnen - Jeugdzorgregio Zaanstreek-Waterland 3 november 2021

² Notitie overlegstructuur Zaanstreek-Waterland

Draagvlak

Het in overleg treden met zorgaanbieders is, met of zonder NvO, een vast onderdeel van onze werkwijze. Voor de inkoop Specialistische Jeugdhulp 2022 is een intensief proces doorlopen waarbij gesprekken met alle belanghebbenden zijn gevoerd; aanbieders, professionals, (vertegenwoordigers) jongeren en ouders en ketenpartijen. Momenteel wordt uitvoering gegeven aan de regionale ontwikkelagenda middels werkgroepen georganiseerd rondom verschillende thema's. Aanbieders zijn hier nauw bij betrokken. Daarnaast is er binnen de gemeenten met elkaar gesproken over de ambitie en de focus van onze samenwerking. Daarmee is deze regiovisie voor onze regio een aanvullend document waarbij we specifiek ingaan op onze opdrachtgeversrol en hoe deze de afgelopen jaren is vormgegeven.

Hervormingsagenda Jeugd

Het opstellen van deze regiovisie is niet een eenmalige actie, de ambitie is om samen met het jeugdveld een duurzame beweging in gang te zetten om kwalitatief goede beschikbare en betaalbare hulp voor jeugdigen, ouders en gezin te borgen. Recent is de landelijke Hervormingsagenda jeugd vastgesteld door de verschillende partijen die deze gaan uitvoeren. De volgende stap is een implementatieplan op landelijk niveau en ook in de regio gaan we werken aan de implementatie. Deze agenda bevat een groot pakket aan maatregelen om de jeugdzorg te verbeteren en financieel houdbaar te krijgen. Mogelijk leidt dit in de toekomst tot aanpassingen of aanscherpingen van deze regiovisie.

Leeswijzer

We starten met een korte beschrijving van onze Jeugdzorgregio (hoofdstuk 1). Daarna met de uitwerking van onze regiovisie 'Samen verder bouwen aan een toegankelijk, houdbaar en betaalbaar jeugdhulpstelsel' (hoofdstuk 2). Vervolgens beschrijven we de wijze waarop in de regio Zaanstreek-Waterland de samenwerking is georganiseerd; wat de gewenste ontwikkeling is, de verbinding met de lokale toegang, onze samenwerking met andere regio's en de wijze waarop de samenwerking geformaliseerd is. Alsmede hoe we de beschikbaarheid van de jeugdfuncties borgen, de administratieve lasten voor aanbieders beperken en onze inkoop zorgvuldig organiseren (hoofdstuk 3).

1. Jeugdhulp in de regio Zaanstreek-Waterland

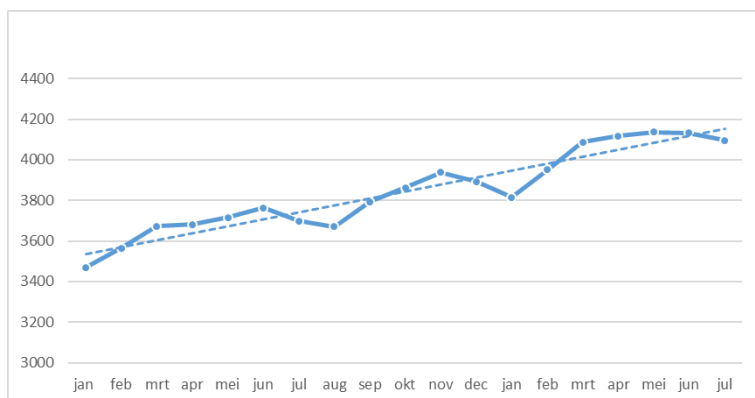
De regio Zaanstreek-Waterland is een regio met zeven gemeenten: Edam-Volendam, Landsmeer, Oostzaan, Purmerend, Waterland, Wormerland en Zaanstad, met een omvang van afgerond 86.000 jeugdigen in de leeftijdscategorie 0-23 jaar. In de regio zijn er vier samenwerkingsverbanden voor het passend (primair en voortgezet) onderwijs, sub regio Waterland (met gemeenten Edam-Volendam, Landsmeer, Purmerend en Waterland) en sub regio Zaanstreek (met gemeenten Oostzaan, Wormerland en Zaanstad).

Al ver voor de decentralisatie van de jeugdhulp naar de gemeenten, werkten gemeente in dit regionaal verband nauw samen, zowel op het gebied van de jeugdzorg en onderwijs, als veiligheid, als de taken op het gebied van de openbare gezondheidszorg. Bij de decentralisatie van de jeugdzorg in 2015 en ook ten tijde van de gezamenlijke inkoop per 2018 en 2022 is gekozen voor een “zo licht mogelijke samenwerking” in de regio. Er is bewust voor gekozen de juridische structuren te beperken en zoveel mogelijk autonomie bij de gemeenten te houden, wat in lijn is met de gedachte van decentralisatie.

Cijfermatig beeld

➤ Aantal jongeren die gebruik maken van jeugdzorg in regio Zaanstreek-Waterland:

Het aantal cliënten in Zaanstreek-Waterland dat gebruik maakt van specialistische jeugdzorg stijgt in de regio. In de tabel hieronder is het totaal aantal cliënten in de regio voor de jaren 2022 en 2023 te zien. (Bron: Regionale Jeugd Monitor)

De jongeren met jeugdzorg worden door het CBS ook weergegeven als percentage van het totaal aantal jongeren. Dit percentage bedraagt voor regio Zaanstreek-Waterland 10,4% en ligt net iets lager dan het landelijke gemiddelde van 10,5% .

➤ **Aantal aanbieders in regio Zaanstreek-Waterland:**

De regio Zaanstreek-Waterland heeft in 2021 zelf Specialistische Jeugdhulp ingekocht, nadat wij deze in 2015 en 2018 gezamenlijk met alle gemeenten in de regio Amsterdam-Amstelland inkochten. Ook de inkoop van de Gecertificeerde Instellingen (GI) en ernstige Dyslexie is gezamenlijk met Amsterdam-Amstelland.

Binnen de Jeugdhulp onderscheiden we in onze regio verschillende segmenten: De lokale basis noemen we segment A en is vrij toegankelijk; daar is geen indicatie voor nodig en deze hulp en ondersteuning wordt ingezet en uitgevoerd door het lokale team. Met segment B bedoelen we de enkelvoudige specialistische jeugdhulp, met segment C de multi-complexe hoog specialistische jeugdzorg en met segment V de 24-uurs verblijf voorzieningen. Segmenten B en C + V zijn niet vrij toegankelijk, daar is een indicatie en verwijzing voor nodig.

Om de samenwerking in de keten minder complex te maken is bij de inkoop Specialistisch Jeugdhulp in 2021 het aantal aanbieders terug gebracht. In totaal hebben we nu voor segment B hebben we nu 114 aanbieders, voor segment C hebben we 25 aanbieders en voor segment V alleen hebben we 8 aanbieders gecontracteerd. Er zijn in de regio Zaanstreek-Waterland 4 Gecertificeerde Instellingen gecontracteerd.

➤ **Uitgaven regionaal ingekochte Jeugdzorg in regio Zaanstreek-Waterland**

Sinds de decentralisering in 2015 zien we landelijk een stijging van het aantal kinderen in de jeugdzorg en een intensivering van de jeugdzorg per kind. Ook in regio Zaanstreek-Waterland zagen we de afgelopen jaren een stijging van de uitgaven aan (hoog)specialistische jeugdzorg. De totale uitgaven aan regionaal ingekochte (hoog) specialistische jeugdzorg bedroeg 71,7 miljoen in 2022.

Regio Zaanstreek-Waterland	2022
Segment C + V	€ 59,3 miljoen
Segment B	€ 7,9 miljoen
GI's	€ 4,5 miljoen
Totaal	€ 71,7 miljoen

2. Gezamenlijke regiovisie en uitgangspunten

Samen verder bouwen aan een toegankelijk, houdbaar en betaalbaar jeugdzorgstelsel

De gemeenten binnen de regio Zaanstreek-Waterland zetten in op een sterke sociale basis en goede hulp dichtbij en op maat, binnen de daarvoor beschikbare middelen. Met als gezamenlijke bedoeling: we willen dat dat jeugdigen zich kansrijk, gezond en veilig kunnen ontwikkelen tot personen die zoveel mogelijk een zelfstandige plek kunnen vinden in deze samenleving. Lokale teams vormen de spil in de wijk³.

Ons uitgangspunt is goede en passende hulp voor kinderen en gezinnen die dat nodig hebben. Als gemeenten werken we al sinds 2015 samen aan een toegankelijk en, ook in de toekomst, houdbaar en betaalbaar jeugdhulpstelsel. We geloven nog steeds in de uitgangspunten van de transformatie vanuit de Jeugdwet:

1. Inzetten op preventie en eigen kracht
2. Het gewone leven versterken
3. Effectieve en efficiënte samenwerking rond gezinnen
4. Jeugdigen groeien zo thuis mogelijk op
5. Alle jeugdigen veilig

Het is ook duidelijk dat het op veel punten beter kan én ook moet. We willen kortere wachttijden voor jeugdhulp, lichtere hulp bieden waar dat net zo goed kan als dure hulp en dichtbij in de buurt. We willen de jeugdketen als een geoliede machine laten werken. Dan helpt het als we de administratie vereenvoudigen, zodat die minder ingewikkeld is en minder tijd en energie kost. Energie die we liever besteden aan goede (afspraken maken over) hulp. En ook zo inrichten, dat we beter inzicht krijgen in de aantallen en cijfers en ook echt kunnen sturen op resultaat. Financieel, maar vooral: sturen op het resultaat van de hulp die je inzet, die zorgt dat jeugdigen en gezinnen weer zelf verder kunnen. Dat vraagt om een ferme aanpassing van de administratie, want we praten liever over goede kwaliteit van hulp, dan over oplopende kosten en uitstaande rekeningen. Dit vraagt ook om een verbetering van de aansluiting en samenwerking in de keten van de jeugdhulp. De wijze waarop wij nu specialistische jeugdhulp hebben ingekocht, zal deze afstemming en samenwerking makkelijker maken. Dit alles zodat we onze energie in kunnen zetten op wat we allemaal willen: goede en passende hulp voor kinderen en gezinnen die dat nodig hebben.

1. Inzetten op preventie en eigen kracht

Opgroeien en opvoeden gaat, naast met plezier en geluk, ook altijd gepaard met moeilijke fases en pijnlijke teleurstellingen. Essentieel is dan dat kinderen, jongeren en ouders zich gesteund en geaccepteerd weten in hun dagelijks leven, binnen hun sociale netwerk en in basisvoorzieningen zoals school, kinderopvang en sportvereniging. Lokale teams ondersteunen de jeugdige, gezin en hun sociale netwerk samen met de partners in de sociale basis, en voorkomen daarmee zoveel als mogelijk dat specialistische hulp nodig is. Door in te zetten op het versterken van het normale leven en de kwaliteit van basisvoorzieningen en door meer oog te hebben voor een veelzijdige opvoed- en opgroeiomgeving,

³ Met wijk bedoelen we hier ook dorp of andere kern.

waarin kinderen en jongeren gezond, veilig en kansrijk opgroeien, kunnen gemeenten meer dan ooit bijdragen aan een positieve ontwikkeling van jeugdigen. De komende jaren zetten we als gemeenten in op het organiseren van meer vormen van lichte ondersteuning. Daarmee wordt het beter mogelijk om lichte hulp in te zetten, daar waar dat voldoende is. Afschaling vanuit specialistische jeugdhulp naar lichtere vormen van hulp kan daardoor beter worden gefaciliteerd. Daarnaast leggen we een grote verantwoordelijkheid bij ouders en jeugdigen. Ouders en jeugdigen ervaren zelf de kracht om de hobbels op de weg van opvoeden en opgroeien te overwinnen. Zij vinden het vanzelfsprekend om vragen en dilemma's over opvoeden en opgroeien eerst in hun eigen omgeving te bespreken en met deze tips zelf aan de slag te gaan. Niet elke tegenslag heeft ondersteuning nodig. Waar het goed gaat, moet het goed blijven. Ouders en jeugdigen zijn niet alleen eigenaar van de vraag of de hulp, maar ook van de oplossing! Professionals richten zich continu op het versterken van regie van ouders en jeugdigen. Dat betekent dat zij de zorg niet uit handen nemen en niet op iedere vraag het antwoord bedenken (watchfull waiting). Zij benaderen ouders en jeugdigen op basis van gelijkwaardigheid, altijd vanuit een positieve grondhouding. Professionals ondersteunen het vertrouwen in de eigen kracht door kansen, mogelijkheden en talenten continu te benadrukken. Het Perspectiefplan blijft centraal onderdeel van de jeugdhulp. Het Perspectiefplan is van het gezin zelf en integraal vanuit alle leefdomeinen van de Jeugdige en/of Gezin opgebouwd.

2. Het gewone leven versterken

Uitgangspunt voor gemeenten is goede en passende hulp voor kinderen en gezinnen die dat nodig hebben, zodat kinderen en gezinnen veilig, kansrijk en gezond kunnen opgroeien. Hierbij gaan we ervan uit dat hobbels horen bij het normale opgroeien en/of bij een bepaalde levensfase en dat deze vaak met elkaar in de sociale omgeving opgelost kunnen worden. Soms helpt het leren omgaan met problemen beter dan een poging om het probleem op te lossen; de specialistische jeugdhulp is niet altijd de meest geschikte oplossing. Regio Zaanstreek-Waterland zet in op het versterken van het gewone leven waarbij de specialistische jeugdhulp(aanbieders) in zijn ondersteuning hierbij aansluit en werkt met het netwerk, systeem, onderwijs en andere aspecten van het 'gewone leven'.

3. Effectieve en efficiënte samenwerking rond gezinnen – samenwerking met onderwijs

Ouders en jeugdigen zijn onderdeel van een grotere leefomgeving: het gezin, familie, vrienden, hobby's, school en/of werk. Iedere dag weer zijn er nieuwe uitdagingen rond werk, school, wonen, netwerk en financiën. Vaak hebben problemen op verschillende leefgebieden met elkaar te maken. Per leefgebied wordt gekeken naar welke mogelijkheden er zijn. Ieder werkt vanuit zijn eigen kracht. Iedereen doet wat nodig is. Integraal werken wordt de nieuwe standaard: intensieve, integrale, ambulante hulp voor ouders en kind in huis met behulp van de inzet van het sociaal netwerk, sociale basis, (specialistische) jeugdhulp en volwassen hulp, met waar nodig het toevoegen van veiligheidsexpertise. De regio Zaanstreek-Waterland heeft de afgelopen jaren geconstateerd dat verwijzers en gecontracteerde aanbieders nog onvoldoende gebruik maken van de samenwerkingsmogelijkheden met het onderwijs. Het onderwijs speelt een grote rol bij het opvoeden en opgroeien van jeugdigen en is een belangrijke partner om te betrekken onder andere bij het opstellen van het Perspectiefplan. Partners binnen het onderwijs zijn, naast de ouders, een belangrijke constante factor voor jeugdigen en daarmee een essentieel onderdeel van de oplossing en borging van de te behalen resultaten. Regio Zaanstreek-Waterland ziet de rol van het lokale team en de aanbieders van specialistische jeugdhulp dan ook als 'slechts' tijdelijk. Daarbij kan het onderwijs ook een belangrijke rol spelen in het normaliseren van problemen en het zo nabij mogelijk bij de jeugdige of het gezin aanbieden van hulp en ondersteuning. Het is dus belangrijk dat

jeugdhulpaanbieders, als de ouders hier toestemming voor geven, contact leggen met het onderwijs om in ieder geval kenbaar te maken dat zij betrokken zijn bij een gezin.

4. Jeugdigen groeien zo thuis mogelijk op

Als jeugdigen of gezinnen – ondanks de inzet op preventie en oplossingen binnen lokaal geboden ondersteuning – toch zijn aangewezen op specialistische jeugdhulp, dan dient die ondersteuning zo snel, licht, kort, integraal en thuis mogelijk geboden te worden. Dit vraagt om beperking van wachttijden, het gebruik van het Perspectiefplan, een actieve afstemming wanneer meerdere partijen rond een gezin actief zijn en een regelmatige evaluatie of de geboden hulp nog passend is. Regio Zaanstreek-Waterland streeft ernaar dat zoveel mogelijk hulp ambulant wordt geboden. Ambulante vormen van ondersteuning die een verblijfsplaatsing kunnen voorkomen of vervangen, verdienen de voorkeur. Daar waar nodig vraagt dit om flexibele inzet, ook buiten kantooruren. Wanneer er wordt besloten tot jeugdhulp met verblijf, is dit altijd in het kader van een Perspectiefplan waarin het verwachte resultaat van het verblijf en de lange termijn perspectief is opgenomen. Indien sprake is van een lange termijn plaatsing, heeft gezinsvervangend verblijf de voorkeur boven residentiële vormen van verblijf. Binnen gezinsvervangend verblijf heeft Pleegzorg de voorkeur boven een Gezinshuis. Bij meer residentiële vormen van verblijf, zeker waar sprake is van behandeling, streeft Regio Zaanstreek-Waterland naar een zo kort mogelijke plaatsing, zodat Jeugdige weer zo snel mogelijk thuis of bij iemand uit het netwerk van het gezin, zelfstandig of in een gezinsgerichte verblijfsvorm (Pleegzorg, Gezinshuis) kan wonen.

5. Alle jeugdigen veilig

Regio Zaanstreek-Waterland gaat ervan uit dat een jeugdige en het gezin zelf de regie heeft over zijn eigen leven en zijn eigen beslissingen neemt. Soms lukt dit echter beperkt of helemaal niet, bijvoorbeeld als ouders zich ernstig onmachtig voelen in het ouderschap en/of bij (mogelijk) onveilige situaties voor de Jeugdige. Dan moet de regie worden ondersteund of overgenomen. Waar het gaat om de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling zijn gemeenten verantwoordelijk voor o.a. het borgen van de signalering van huiselijk geweld en kindermishandeling (bijv. gebruik meldcode door professionals in lokaal team) en het borgen/creëren van veiligheid in een gezin/huishouden (bijv. door de hulp en ondersteuning hierop aan te sluiten) aan de hand van veiligheidsbeoordeling en –voorwaarden die door lokale teams zelf of door Veilig Thuis en GI vanuit hun wettelijke functies worden geformuleerd. De gemeente voert de regie op de samenwerking met en tussen veel partners: waaronder (speciaal) onderwijs, politie en veiligheidshuis, (specialistische) aanbieders, huisartsen, ziekenhuizen, wonen, werk en inkomen (bewindvoerders, schuldhulpverlening), lokale teams, VT, vrouwenopvang en GI. Alle partijen hebben een rol en verantwoordelijkheid in het signaleren, bespreekbaar maken, hulp bieden en samenwerken. Het lokale team is een van deze partijen. Van belang is duurzame samenwerking op basis van wederkerigheid en leren van elkaar.

3. Doorontwikkeling samenwerkingsafspraken

Het jeugdzorglandschap is volop in beweging. Vanuit gemeenten is er de wens om meer samen te werken; om de eigen organisatie door te ontwikkelen vanuit een gemeenschappelijke visie, maar ook om bijvoorbeeld de administratie voor aanbieders te versimpelen, bijvoorbeeld door meer uniforme registratie. Vanuit het rijk wordt samenwerking op bovenregionaal en landelijk niveau gestimuleerd, dan wel verplicht gesteld om gezamenlijk verantwoordelijkheid te kunnen nemen voor de zwaardere vormen van jeugdzorg.

Zoals eerder aangegeven is samenwerking en goed opdrachtgeverschap van cruciaal belang om de ambities die gemeenten hebben in hun taak om voor hun inwoners de zorg en ondersteuning mogelijk te maken die ze nodig hebben. Dit hoofdstuk bevat de zeven afspraken hierover die terugkomen in de Norm voor Opdrachtgeverschap van de VNG. :

1. De gewenste ontwikkeling van het zorglandschap
2. De wijze waarop de lokale toegang verbonden is met de gecontracteerde hulp met de vijf basisfuncties en de zeven uitgangspunten uit het verbetertraject toegang voor lokale teams als leidraad
3. Regionale samenwerking en een niet-vrijblijvende governance
4. Hoe en voor welke functies wordt bovenregionaal samengewerkt
5. Borging van de beschikbaarheid en continuïteit van jeugdfuncties
6. Beperking van de administratieve lasten
7. Zorgvuldigheidseisen voor inkoop en reële tarieven

1. De gewenste ontwikkeling van het zorglandschap

Per 2022 is de (hoog) Specialistische Jeugdhulp voor regio Zaanstreek-Waterland opnieuw ingekocht. Dit moment is aangegrepen om een paar flinke verbeteringen door te voeren. De uitgangspunten van de inkoop zijn gezamenlijk opgesteld met vertegenwoordigers van lokale teams, aanbieders van specialistische jeugdhulp en cliëntenorganisaties. Zij zijn tenslotte de deskundigen.

Doorontwikkelen in plaats van opnieuw beginnen

Er is in 2022 nadrukkelijk gekozen voor het aanpassen van het stelsel. Als we een heel nieuw stelsel introduceren met een nieuwe bekostigingssystematiek, dan richten we ons (weer) op de achterkant van het stelsel, om de nieuwe systematiek in te regelen. Terwijl we juist zo graag willen werken aan een goede uitvoering van jeugdhulp.

Als we spreken over het systeem, bedoelen we de manier waarop we de verschillende soorten ondersteuning hebben ingekocht⁴ en ingedeeld in segmenten A, B, C + V. Dit systeem is een onderdeel van een heel stelsel van jeugdzorg. De gemeente is ook nog verantwoordelijk voor onder andere de financiering van de Gecertificeerde Instellingen, de dyslexiezorg en de ondersteuning gefinancierd vanuit een persoonsgebonden budget (PGB). Ook hoort bij het stelsel alle ondersteuning die niet vanuit de gemeente wordt gefinancierd, zoals de begeleiding vanuit het onderwijs. De specialistische zorg is zo

⁴ Zie ook Inkoopdocumenten Specialistische Jeugdhulp 2022 – 2026 regio Zaanstreek-Waterland; Opdrachtoomschrijving segment B, C en V incl. Programma van Eisen segment C en V

ingekocht, dat ook samenwerken en afstemmen met deze partijen eenvoudiger wordt, omdat deze ondersteuning ook een belangrijke rol speelt bij het behalen van specialistische jeugdzorg doelen.

Wat je regionaal samen regelt, moet de lokale ondersteuning aan gezinnen helpen

De inkoop van Specialistische jeugdzorg staat niet op zichzelf, maar is een onderdeel van het ingewikkelde veld van inkoop, organisatie en uitvoering van jeugdzorg. Die verschilt per gemeente binnen de regio. De regionaal gecontracteerde specialistische jeugdhulp zien we vooral als een aanvulling op de lokale basis. Het is bedoeld voor die jeugdigen en gezinnen die daadwerkelijk meer gespecialiseerde ondersteuning nodig hebben.

Gemeenten blijven inzetten op een doorgaande versterking van de zogenaamde ‘voorkant van het stelsel’. Juist binnen de lokale situatie kunnen we ondersteuning snel, nabij en tegelijk bieden. Kleine problemen houden we klein door lichte ondersteuning te bieden. Die helpt om het met het eigen netwerk weer zelf te kunnen. Dit is ook een belangrijke voorwaarde voor het betaalbaar houden van het stelsel.

Ons hoofddoel bij de doorontwikkeling: meer van C naar B naar A

Veel van de transformatiedoelen en bewegingen richten zich op de ‘voorkant’ van het stelsel, het deel van het stelsel dat we dus in Zaanstreek-Waterland segment A noemen. Dit is de hulp waar gemeenten afzonderlijk voor betalen en ook zelf organiseren. Hierin zitten onder andere de lokale teams, het preventieve aanbod en lichte vormen van ondersteuning. Het is de plek waar veel kansen liggen om de transformatiedoelen te halen: ondersteunen van eigen kracht, vroegtijdig signaleren van hulpvragen, regisseren van samenhangende hulp op meerdere gebieden dan alleen de jeugdzorg (ouderproblematiek, schulden, huisvesting, werk) en het normaliseren van hulpvragen. Maar vooral: waar je verwijzing naar specialistische zorg kunt sturen.

2. De wijze waarop de lokale toegang verbonden is met de gecontracteerde hulp

Er zijn verschillende toegangen tot gespecialiseerde jeugdhulp: de gemeentelijke toegang, de huisarts, de Gecertificeerde Instellingen (GI) en overige (medische) verwijzers. Zij hebben allemaal een taak in het verkennen van de hulpvraag van de jeugdige of het gezin en het kijken wat er nodig is om weer verder te kunnen. Zij hebben alleen een wettelijke verwijsbevoegdheid voor gespecialiseerde jeugdhulp. Waar in deze visie wordt gesproken over ‘toegang’, wordt vaak de gemeentelijke toegang bedoeld.

De werkelijke transformatie van het jeugdhulpstelsel krijgt vorm door het goed inrichten van een toegang tot jeugdhulp waar ouders, jongeren en kinderen die ondersteuning nodig hebben, actief benaderd worden en gemotiveerd tot hulp. Er is helderheid over wat er wel en niet mag worden verwacht van de toegang en de jeugdhulp. Bij de toegang wordt snel en adequaat signaleerd en gehandeld en desgewenst wordt specialistische kennis ingezet. Er wordt samen gewerkt in en met gezinnen en integrale ondersteuning geboden die goed aansluit en doet wat nodig is voor ouders, jongeren en kinderen. Waar dat nodig is, wordt (specialistische) jeugdhulp snel en effectief ingezet.

Het lokale niveau staat het dichtst bij de inwoners. De gemeente beschikt over een palet aan collectieve voorzieningen en preventieve inzet dat aansluit bij de eigen opgaven en keuzes op aanpalende beleidsterreinen. Het is ook het aangewezen niveau voor inwoners voor hun ondersteuningsvragen en daarmee de toegang tot de regionaal ingekochte maatwerkvoorzieningen. Elke gemeente zorgt lokaal vrij

toegankelijke, lokale ondersteuning, waaronder Lokale Teams, algemene voorzieningen en vormen van preventieve en lichte ondersteuning. Lokaal Team is hierbij een verzamelnaam voor de verschillende verschijningsvormen waarin gemeenten hun hulpverlening in het A-segment en de toegang tot specialistische jeugdhulp hebben georganiseerd.

Iedere gemeente in de regio Zaanstreek-Waterland heeft de toegang tot jeugdhulp op haar eigen manier ingericht, passend bij de lokale situatie. Wat we gemeen hebben, is dat vanuit de inkoop Specialistische jeugdhulp 2022, de gemeenten de komende jaren inzetten op de doorontwikkeling van de Lokale Teams. Meer concreet heeft de regio Zaanstreek-Waterland daarbij de volgende doelen geformuleerd:

- organiseren van meer vormen van lichte ondersteuning binnen het A-segment, waardoor het beter mogelijk wordt om lichte hulp in te zetten, daar waar dat voldoende is. Ook kan daardoor de afschaling vanuit specialistische jeugdhulp naar lichtere vormen van hulp beter worden gefaciliteerd.
- verbeteren van de samenwerking tussen jeugdhulpaanbieders en lokale teams, waardoor het gesprek over de in te zetten hulp beter worden gevoerd.
- investeren de komende jaren om de regierol van hun Lokale Teams te versterken. In de inkoopdocumenten is een eis voor verplichte evaluatie opgenomen. Daarnaast blijft het Perspectiefplan centraal onderdeel van de jeugdhulp. Het Perspectiefplan is van het gezin zelf en integraal vanuit alle leefdomeinen van de jeugdige en het gezin opgebouwd

Deze doorontwikkeling sluit aan bij de vijf basisfuncties van de gemeentelijk lokale teams voor de toegang tot hulp, die gedefinieerd zijn in de Norm voor Opdrachtgeverschap. Het is de lokale verantwoordelijkheid van iedere gemeente om te zorgen dat deze vijf functies geborgd zijn in de eigen toegang.

1. Veilige leefomgeving

Veiligheid is een basiskwaliteit voor een gezonde opvoeding en ontwikkeling. Ouders zijn de eerstverantwoordelijke in de opvoeding en verzorging van hun kind. Helaas is veiligheid in de leefomgeving van het kind niet altijd vanzelfsprekend. Het lokaal team werkt richting een eenduidige visie⁵ op veiligheid en casuïstiek. Het lokaal team handelt vroegtijdig en actief bij bedreigende situaties en doorbreekt veiligheidsbedreigende patronen structureel. Er is nauwe samenwerking tussen zorg en veiligheid: sociaal en veiligheid weten elkaar te vinden en benutten elkaars expertise. De expertise van partijen als GI, Veilig Thuis en de Raad voor de Kinderbescherming wordt eerder in het proces benut, door bijvoorbeeld consultatie en advies of soms wordt gezamenlijk opgetrokken met een lokaal team in het gezin. Ook in bedreigende situaties wordt het gezin geïnformeerd: er is continuïteit en duidelijkheid over hoe het lokaal team omgaat met veiligheid.

2. Tijdig signaleren van de vraag

Wij zijn ervan overtuigd dat het beter is om te voorkomen dat een jeugdige een beroep moet doen op hulp en ondersteuning door de gemeente. Iedere gemeente zet lokaal in op vroeg-signalering en preventie, het versterken van de sociale omgeving van de jongere en de basis- en algemene voorzieningen in de gemeente. Er vroegtijdig wordt gesignaleerd op vindplaatsen, zoals in het onderwijs,

⁵ Die aansluit op de handreiking 'Werken aan Veiligheid voor lokale (wijk)teams en gemeenten; nadere uitwerking van het kwaliteitskader Veilig Thuis – zicht op veiligheid' van de VNG

het wijksteunpunt, de huisarts, JGZ, welzijn, kinderopvang en het CJG/Centrum Jong. Het (preventieve) aanbod dichtbij het gezin is georganiseerd. Normaliseren van problemen een vast onderdeel is van de werkwijze van lokale teams. Kleine problemen worden klein gehouden. Dat partners vroegtijdig signaleren, het aanbod dichtbij het gezin is georganiseerd en dat problemen worden genormaliseerd, draagt hieraan bij. Het gezin kent het aanbod, weet waar zij naartoe moeten voor meer informatie en kan hierop zelfstandig actie ondernemen.

3. Vindbare en toegankelijke hulp

Het is voor gezinnen een lage drempel om bij het lokale team aan te kloppen. Het lokale team onderhoudt korte lijnen met de vindplaatsen van gezinnen, waar ouders en kinderen komen. Het gezin weet wat ze kunnen verwachten van het lokale team, en wordt meegenomen in alle stappen die het lokale team neemt. Ook is voor het gezin duidelijk welke informatie wordt gedeeld en met wie. Het lokaal team is toegankelijk en transparant. Het gezin weet dat de goede hulp voorop staat en wat zij kunnen verwachten. Het lokale team sluit aan bij het gezin en haar wensen en behoeftes. De regie ligt bij het gezin. Hiervoor zet het lokale team in op de zelfredzaamheid van het gezin. De professional pakt de regie alleen over wanneer nodig, met als doel deze zo snel mogelijk weer bij het gezin te beleggen.

4. Handelen met een brede blik

De professionals uit het lokale team zijn goed toegerust. In het lokale team staan de juiste mensen dan ook op de juiste plek en is er voldoende (multidisciplinaire) capaciteit van medewerkers met passende kennis en vaardigheden om aan te sluiten bij het gezin. De professionals ervaren vrijheid en vertrouwen in hun handelen en er is aandacht voor de caseload om kwaliteit te blijven borgen.

Het lokaal team biedt integrale hulp door middel van een sluitende samenwerking: beleid en uitvoering sluiten op elkaar aan. Er wordt samenhangende hulp geboden op wonen, werken, inkomen en/of schulden, wanneer de casus daarom vraagt. Hiervoor wordt nauw samengewerkt met de ketenpartners. Met hen vindt kennisdeling plaats en wordt er in casuïstiek actief met elkaar meegedacht.

De cliëntondersteuning wordt lokaal vormgegeven. Het lokaal team is flexibel: het team anticipeert op (boven)regionale beslissingen, maar eigen invulling en lokale ontwikkelingen staan voorop. De lokale en regionaal-brede samenwerking vindt plaats vanuit één gemeenschappelijk doel zonder tegengestelde belangen. Hiervoor werken partners samen vanuit wederzijds vertrouwen. Regionale samenwerking vindt plaats op het gebied van innovaties en regionaal relevante thema's.

5. Leren en verbeteren

De basis van de lokale teams ligt op lokaal niveau, bij de gemeenten. De lokale teams hebben een ambitieus traject te lopen de komende jaren en dit traject wordt de komende jaren gezamenlijk opgepakt en gemonitord. Gemeenten zetten in op preventie, organiseren de (integrale) toegang en zorgen voor de basisvoorzieningen in de gemeente. De lokale teams staan dicht bij de inwoner, kennen de sociale kaart, voorliggende voorzieningen in de wijk en werken op casusniveau intensief samen met zorgaanbieders. Er is ruimte voor eigen invulling en lokale ontwikkelingen. Daarnaast wordt geanticipeerd op keuzes die (boven)regionaal of landelijk worden bepaald. Lokaal en regionaal-breed vindt er samenwerking plaats vanuit één gemeenschappelijk doel zonder tegengestelde belangen. Er wordt gewerkt vanuit wederzijds vertrouwen: vertrouwen in de eigen en elkaars professionaliteit en verantwoordelijkheid. Wanneer nodig is er ook de ruimte om elkaar hierop aan te spreken. Ook wordt er regionaal samengewerkt als het gaat

om innovaties: op het gebied van bijvoorbeeld digitalisering, evaluatie en is er kennisuitwisseling op regionaal relevante thema's als veiligheid, complexe scheidingen en wonen. Goede voorbeelden worden breed gedeeld.

Op regionaal niveau vindt er een inventarisatie op welke aspecten de wens bestaat om medewerkers te trainen, en waar en wanneer deze trainings- en opleidingsmogelijkheden worden geboden en in hoeverre aansluiting van lokale teams van andere gemeenten bij opleidingen kan plaatsvinden. Een online omgeving, bijvoorbeeld in de vorm van een e-learning kan hierbij eventueel een goed middel zijn voor kennisdeling.

3. Regionale samenwerking en een niet-vrijblijvende governance

De gemeenten in Zaanstreek-Waterland organiseren taken op regionaal niveau, als samen optrekken meerwaarde biedt. Deze meerwaarde ligt in het bundelen van kennis en capaciteit, voorkomen van versnippering van het zorglandschap of het verminderen van administratieve lasten van gemeenten en aanbieders. De regionale samenwerking heeft betrekking op het gebied van taken die voortvloeien uit de decentralisatie op het terrein van de Jeugdwet en gaat in essentie over de gezamenlijke inkoop van Specialistische Jeugdzorg en bijbehorend contractmanagement en de meerjarige ontwikkelagenda, het Regionaal Expertteam en de ketensamenwerking op het veiligheidsdomein:

- Gezamenlijke inkoop van Specialistische Jeugdzorg en bijbehorend regionaal contractmanagement heeft betrekking op regionaal gecontracteerde specialistische jeugdhulp als een aanvulling op de lokale basis van de individuele gemeente. Het is bedoeld voor die jeugdigen en gezinnen die daadwerkelijk meer gespecialiseerde ondersteuning nodig hebben (segment B, C, D en V en GI).
- Meerjarige Ontwikkelagenda, voortkomend uit de gezamenlijk inkoop Specialistische Jeugdhulp, heeft als doel ook tijdens de looptijd van de opdracht, door te blijven ontwikkelen op kwaliteit van de specialistische jeugdhulp, de toegankelijkheid en de (administratieve) processen en kostenbeheersing. Regio Zaanstreek-Waterland wil samen met partners meer de tijd nemen om gezamenlijk in te zoomen op specifieke thema's binnen het stelsel en deze doorlopend innoveren, om op die manier te blijven werken aan de transformatiedoelen. Regiogemeenten verbinden zich samen met Jeugdhulpaanbieders in het C- en V-segment aan het leveren van informatie en capaciteit om thema's op de Ontwikkelagenda uit te werken en tot uitvoering te brengen.
- Via het Samenwerkingsconvenant⁶ committeren de regiegemeenten, samen met jeugdzorgaanbieders, gecertificeerde instellingen en onderwijs zich aan het Regionaal Expertteam (RET). Het RET heeft als belangrijkste taken: consultatie en advies, procesregie, signalering en leren. Het RET zorgt ervoor dat er voor elk jeugdige, ongeacht de complexiteit van de hulpvraag en wachtlijsten bij aanbieders, op korte termijn passende hulp wordt georganiseerd daar waar dat lokaal niet lukt. Zij leveren tevens een bijdrage aan een lerend jeugdstelsel en het signaleren van problematiek, bijvoorbeeld lacunes in het gecontracteerde aanbod.
- Via een Gemeenschappelijke Regeling is de regio Zaanstreek-Waterland opdrachtgever en bestuur van de GGD Zaanstreek-Waterland. Binnen dit kader krijgt de regionale inrichting van het zorglandschap vorm door onder andere de ketensamenwerking te organiseren op het

⁶ Samenwerkingsconvenant Regionaal Expertteam Zaanstreek-Waterland - 06 juni 2023

veiligheidsdomein (samenwerking lokale teams, Veilig Thuis, Beschermingstafel, Raad voor de Kinderbescherming en Gecertificeerde Instellingen (GI)).

- De proeftuin 'toekomstscenario kind- gezinsbescherming Zaanstreek-Waterland' In aanloop naar de landelijke uitrol. Deelnemers aan het Toekomstscenario Zaanstreek-Waterland zijn: de regiogemeenten, Leger des Heils, De Jeugd-Gezinsbeschermers, Veilig Thuis, Blijf Groep, Raad voor de Kinderbescherming, William Schrikker Stichting en Jeugdbescherming Regio Amsterdam.
- Regionaal actieplan Huiselijk geweld en kindermishandeling 2022-2023 Zaanstreek-Waterland. Dit actieplan gaat in op de acties die in 2022 en 2023 worden ondernomen om huiselijk geweld eerder en beter in beeld te krijgen, situaties van structureel huiselijk geweld te doorbreken en een passend aanbod aan ondersteuning en hulpverlening te kunnen bieden.
- Samenwerkingsafspraken tussen de lokale teams en Veilig thuis. Om echt het verschil te kunnen maken en huiselijk geweld en kindermishandeling daadwerkelijk een halt toe te roepen werken Veilig thuis en de lokale teams intensief met elkaar samen.

De regionale samenwerking richt zich op overleg en afstemming tussen de deelnemende gemeenten in de meest ruime zin, waarmee een strategische en sterke(re) positie wordt gecreëerd naar derden toe. Door gezamenlijke beleidsvoorbereiding- en uitvoering wordt de kwaliteit verbeterd en worden schaalvoordelen benut. De vormgeving van de samenwerking is zo licht mogelijk en de organisatie flexibel qua inhoud, zodat ook taken kunnen worden toegevoegd dan wel kunnen komen te vervallen.

Governance

De regio Zaanstreek-Waterland heeft in 2021 zelf specialistische jeugdzorg ingekocht, nadat wij dit in 2015 en 2018 gezamenlijk deden met alle gemeenten in de regio Amsterdam-Amstelland. Met deze inkoop zijn een aantal taken en verantwoordelijkheden verschoven van de bovenregionale structuur naar de regionale structuur. Er is bewust voor gekozen de juridische structuren te beperken en zoveel mogelijk autonomie bij de gemeenten te houden, wat in lijn is met de gedachte van decentralisatie. Wel heeft de regio gekozen voor de variant van de 'regeling zonder meer' (lichtste vorm van Gemeenschappelijke Regeling (GR)), waarbij een dienstverleningsovereenkomst (DVO) voor het regionaal inkoop- en contractmanagement is vastgesteld.

Deze lichte samenwerking krijgt vorm in een formeel, vastgestelde overlegstructuur:

1. Ambtelijk Overleg (AO) Jeugd; beleidsoverleg, procesoverleg en voorbereiding DO en PHO
2. Directeuren Overleg (DO) Jeugd Zaanstreek-Waterland; besluitvorming bedrijfsvoering, voorbereiding PHO
3. Portefeuillehouders Overleg (PHO) Jeugd Zaanstreek-Waterland; politieke keuzes, bestuurlijke besluitvorming

De wethouder Jeugd van gemeente Zaanstad sluit namens de regio aan bij bovenregionale overleggen op provinciaal en landelijk niveau. De wethouder van Purmerend sluit namens de regio aan bij het Bestuurlijk netwerk van de 42 jeugdzorgregio's (BJ42) dat de VNG organiseert. In het PHO Jeugd bespreken de portefeuillehouders de voorliggende onderwerpen voor, zodat de wethouder met mandaat van alle portefeuillehouders aan het overleg kan deelnemen. Tevens heeft de wethouder Jeugd van gemeente Zaanstad mandaat om als bestuurlijk vertegenwoordiger van de regio op te treden wanneer het de samenwerking op het niveau landsdeel Noord-Holland betreft.

4. Hoe en voor welke functies wordt bovenregionaal samengewerkt

Voor het behoud van een aantal hoog-specialistische vormen van jeugdhulp is ook de regionale schaal te beperkt om de beschikbaarheid ervan te kunnen garanderen. Om de continuïteit van deze functies te waarborgen is er daarom bovenregionale samenwerking tussen jeugdregio's nodig. Dit gaat verder dan alleen productieafspraken. De samenwerking is ook strategisch van aard en gericht. In de 'Wet verbetering beschikbaarheid zorg voor jeugdigen (2021)' is opgenomen dat gemeenten niet langer vrijblijvend samenwerken, maar dat die samenwerking verplicht wordt met als doel te bewerkstelligen dat nader aan te wijzen vormen van jeugdhulp en in ieder geval de kinderschermingsmaatregelen en jeugdreclassering steeds voldoende beschikbaar zijn. De verbinding met het lokale veld blijft cruciaal.

Bovenregionale samenwerking met Amsterdam-Amstelland

Inkoop Gecertificeerde instellingen (GI's) en inhoudelijk ontwikkeling op dit gebied, zoals Blijvend Veilig

De samenwerking en huidige contractering van de Gecertificeerde Instellingen JBRA, WSG en LdH samen met regio Amsterdam-Amstelland, alsmede de gezamenlijke nieuwe aanbesteding per 2024 met de regio's Amsterdam-Amstelland, Zaanstreek-Waterland en West-Friesland. Regio Zaanstreek-Waterland voert zijn eigen contractmanagement voor de GI's.

Inkoop Dyslexie

De Amsterdam- Amstelland gemeenten (met uitzondering van Amstelveen en Aalsmeer) en de Zaanstreek- Waterland gemeenten hebben per 1 januari 2023 overeenkomsten gesloten met jeugdhulpaanbieders om tot en met 2026 voor de betreffende gemeenten dyslexiezorg te leveren. Regio Zaanstreek-Waterland voert zijn eigen contractmanagement voor de Dyslexie-aanbieders.

Specialistische jeugdhulp op speciaal onderwijs (SJSO) in Amsterdam

In Amsterdam is op het speciaal onderwijs specialistische jeugdhulp een integraal onderdeel van de school. Alle leerlingen, ongeacht in welke gemeente zij wonen, profiteren van de samenwerking tussen onderwijs en zorg in de school. Over de bekostiging van deze zorg zijn afspraken gemaakt met gemeente Amsterdam.

Bovenregionale samenwerking: landsdeel Noord-Holland

De samenwerking op het niveau van negen hulpregio's in het landsdeel Noord-Holland is ontstaan vanuit zorgen over de beschikbaarheid van bepaalde vormen van jeugdhulp.

Een thuis voor Noordje

Vanaf 2020 is er met 8 jeugdzorgregio's uit Noord-Holland⁷, de samenwerkingsverbanden van het voortgezet en speciaal onderwijs, de Gecertificeerde Instellingen en vijf aanbieders van gespecialiseerde jeugdhulp⁸ gewerkt aan het plan 'Een thuis voor Noordje': een bovenregionaal plan om de zorg voor jeugdigen met een verblijfs- en intensieve behandelbehoefte zo thuis mogelijk vorm te geven. De ambitie is het transformeren van de JeugdzorgPlus en het bieden van passende verblijfszorg aan jeugdigen met een langdurig woonvraag.

⁷ De betrokken jeugdzorgregio's zijn: Amsterdam-Amstelland, Alkmaar/Noord-Kennemerland, Haarlemmermeer, Kop van Noord-Holland, Midden-Kennemerland, West-Friesland, Zaanstreek-Waterland en Zuid-Kennemerland.

⁸ De betrokken aanbieders zijn: Levvel, Parlan, 's Heerenloo, GGZ Noord-Holland Noord en Horizon.

Het bovenregionaal expertisenetwerk Noord-Holland (BEN NH)

BEN NH brengt zeer specialistische kennis samen én ontsluit deze op het gebied van veelal psychiatrische in combinatie met cognitieve en somatische co-morbide problematiek bij jeugdigen - overstijgend aan gemeenten en inkoopregio's - en voegt deze kennis toe aan de behandelpraktijk binnen de lokale en regionale jeugdhulpstructuur. Ook kan er een financiële impuls worden gegeven om voor de meest complexe kinderen tot een passend aanbod te komen, bijvoorbeeld door een garantstelling of bijdrage aan tijdelijke leegstand in een nieuwe kleinschalige voorziening. Ten slotte kan er vanuit het BEN NH een financiële impuls worden gegeven aan een efficiënt ingericht lerend jeugdstedel. Zaanstreek-Waterland kan via het RET expertise vragen vanuit BEN NH of het RET kan voor maatwerkoplossingen een aanvraag indienen bij BEN NH.

Crisisregisseur jeugd (L)VB

De toeleiding tot de crisisregeling gehandicaptenzorg ligt bij de crisisregisseur LVB Jeugd. Deze regisseur heeft de bevoegdheid cliënten op een crisisbed binnen de VB zorg te plaatsen. Deze bedden zijn verspreid over verschillende LVB zorgaanbieders binnen en buiten Zaanstreek-Waterland. Samenwerking met vijf regio's; Amsterdam-Amstelland, Haarlemmermeer, IJmond, Zuid-Kennemerland en Zaanstreek-Waterland.

Specifieke uitkeringen

De acute problematiek in de jeugdzorg en de financiële druk die dit veroorzaakt, zijn een grote zorg voor gemeenten en hun inwoners. Het kabinet heeft besloten daarom extra incidentele middelen beschikbaar te stellen. De tegemoetkoming van het kabinet biedt gemeenten in deze acute situatie verlichting. Deze incidentele gelden zijn beschikbaar gesteld via de regeling Specifieke uitkeringen (Spuk). Voor al deze gelden is Amsterdam de accounthoudende regio.

Ketenaanpak eetstoornissen (K-EET)

K-EET is een verbijzondering en voorloper van een expertisenetwerk specifiek gericht op co-morbiditeit rond eetstoornissen en verbindt somatische en psychiatrische behandelexpertise aan de lokale eerste lijns-gezondheidszorg en de regionale specialistische jeugdhulp en aan medisch specialistische zorg. Als Zaanstreek-Waterland kan hierop een beroep worden gedaan indien dat nodig is.

Rechtbankroute bij scheidingen

We werken samen met de Rechtbank om de processen te optimaliseren en de afstemming te verbeteren met de lokale teams. We hebben afspraken gemaakt over een uniform hulpaanbod zodat de rechters het juiste gesprek kunnen voeren met de ouders. Daarnaast is er een uniform werkproces met de verschillende regio's opgesteld waar de Rechtbank mee te maken heeft.

5. Borging van de beschikbaarheid en continuïteit van jeugdfuncties

Met de afspraken zoals vermeld onder punt 4 is de beschikbaarheid van alle typen jeugdhulpvoorzieningen geborgd. Tegelijkertijd lopen we in de inkoop of bij het contractmanagement soms aan tegen problemen:

Maatwerkovereenkomsten

Gemeenten hebben in een aantal gevallen maatwerkovereenkomsten met aanbieders. Daarnaast bestaat binnen de regio het instrument van de Individuele Betaalovereenkomst (BOK, IBO). De BOK is een maatwerkovereenkomst op cliëtniveau. Hierbij wordt de uitvoering van een ondersteuningstraject toegewezen aan een aanbieder die niet via de regionale aanbestedingsprocedure is gecontracteerd. Dat zorgt weliswaar voor beschikbaarheid en continuïteit van zorg, maar deze werkwijze is op lange termijn niet houdbaar en wenselijk. Periodiek worden alle BOK-overeenkomsten geëvalueerd om vast te stellen of er mogelijk lacunes in het ingekochte aanbod zijn. Samen met reeds gecontracteerde aanbieder wordt dan gekeken naar mogelijkheden om deze lacunes op te vullen. Ook is in een aantal gevallen het inzetten van een PGB een mogelijkheid.

Maximale wachttijden

In de contracten is voldoende aandacht voor instroom, doorstroom en uitstroom. Ook zijn in de contracten eisen voor wachttijden en wachtlijsten opgenomen. In het geval van wachttijd langer is dan 3 maanden vanaf aanmelding is de aanbieder verplicht om binnen 2 weken samen met de verwijzer te bepalen of de jeugdige kan wachten of dat overbruggingshulp geboden moet worden. De contracten kennen geen productieplafonds, of maximaal te leveren capaciteit. Als er tijdelijk minder aanbod beschikbaar is bij een aanbieder, wordt door Contractmanagement gekeken of andere aanbieders dat kunnen opvangen. Er is bij verwijzers behoefte aan up-to-date informatie op zeer regelmatige basis wanneer het gaat om wachtlijsten. De regio Zaanstreek-Waterland gaat deze informatie vanaf najaar 2023 middels een online instrument, de beschikbaarheidswijzer, met de verwijzers delen.

Regionaal expertteam (RET)

Het RET zorgt ervoor dat er voor elk jeugdige, ongeacht de complexiteit van de hulpvraag en wachtlijsten bij aanbieders, op korte termijn passende hulp wordt georganiseerd daar waar dat lokaal niet lukt. Om tot snellere en betere oplossingen te komen voor moeilijk plaatsbare Jeugdigen binnen Verblijf, is de acceptatieplicht voor individuele Opdrachtnemers in segment Verblijf komen te vervallen. In plaats daarvan geldt een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor alle Opdrachtnemers in segment Verblijf om iedere Jeugdige zo snel en passend mogelijk te plaatsen.

Zorgcontinuïteit

Als een aanbieder failliet gaat of uittreedt, wordt er zorgvuldig gekeken hoe de cliënten uitbehandeld kunnen worden middels een zorgcontinuïteit-overeenkomst.

Voorzieningen die niet ingekocht zijn, maar wel noodzakelijk worden geacht door een verwijzer, kunnen alsnog door een toevoeging van percelen op bestaande of via nieuwe overeenkomsten worden toegevoegd aan het palet van jeugdhulpvoorzieningen.

6. Beperking van de administratieve lasten

De administratieve lasten in de jeugdzorg zijn al jaren te hoog. De afgelopen kabinetsperiode zijn er vanuit het Ministerie van VWS vele schrapsessies georganiseerd om de regeldruk in de jeugdzorg samen met professionals en bestuurders van zorgaanbieders en gemeenten te verminderen. Ondanks dat dit op een aantal plekken zeker tot verbetering heeft geleid, is er nog veel winst te behalen. Ook in de Hervormingsagenda Jeugd 2023-2028 is het beperken van de administratieve lasten door het versimpelen en standaardiseren van de uitvoering een belangrijk punt van aandacht.

Het beperken van de administratieve lasten heeft vanaf de start van de decentralisatie de volste aandacht en prioriteit van de gemeenten in Zaanstreek-Waterland. Uitgangspunten van de inkoop van de specialistische inkoop in 2022 was onder andere het maken van een kwaliteitsslag met betrekking tot administratieve lastenverlichting. Onderaannemers die voorheen door hoofdaannemers worden gecontracteerd en gefinancierd, worden weer door gemeenten gecontracteerd en gefinancierd. Dat scheelt de zorgaanbieders veel werk. Ook is ervoor gezorgd dat er minder hoeft te worden gewisseld tussen producten en dus minder administratie als het anders loopt dat gepland. Daar waar het verblijf evident langduriger is, wordt een langere toewijzing van producten afgegeven.

Aan de andere kant moet de voorspelbaarheid van kosten voor gemeenten worden vergroot. Daarom is de wijze waarop aanbieders verantwoording afleggen over hun prestaties, administratieve kwaliteit en kostenontwikkeling en de consequenties van het niet nakomen van deze leveringsvoorwaarden scherper vastgelegd in de contracten. Hierdoor kunnen Contractmanagers beter sturen op de administratieve kwaliteit van aanbieders en voorkomen we bijvoorbeeld dat we steeds worden verrast door laat ingestuurde facturen.

7 Zorgvuldigheidseisen voor inkoop en reële tarieven

De Wet maatschappelijk verantwoord inkopen Jeugdwet en Wmo 2015 die op 1 juli 2022 in werking is getreden, omvat twee belangrijke wijzigingen in de Jeugdwet. In de Jeugdwet is een grondslag opgenomen voor het betalen van een reële prijs en voor zorgvuldige inkoop of subsidiëring van zorg ten behoeve van de continuïteit van de zorgverlening.

Reële tarieven

Regio Zaanstreek-Waterland heeft in de aanbestedingsleidraad van Hoog specialistische jeugdhulp 2022 – 2026 als doel gesteld en daarmee als het gewenste resultaat van de onderhandeling geformuleerd om te komen tot een reëel tarief per Inschrijver oftewel zorgaanbieder.

Zorgvuldige inkoop

Uit de aanbestedingsleidraad Hoog specialistische jeugdhulp kan worden opgemaakt dat regio Zaanstreek-Waterland de inkoopbeginselen van de aanbestedingswetgeving opgevolgd.

Dit betekent dat we;

- transparant zijn naar aanbieders over onze procedures, overwegingen en inhoudelijke (voorgenomen) besluiten én een actieve communicatie nastreven. De communicatie rondom inkoop gebeurt in de maximale openbaarheid, zodat alle partijen op hetzelfde moment dezelfde informatie hebben,
- contracteren op basis van objectieve criteria,

- aanbieders in gelijke gevallen gelijk behandelen,
- proportionele eisen stellen aan aanbieders. Dat betekent dat de eisen die we stellen in verhouding moeten staan tot de aard en omvang van de in te kopen dienstverlening.
- meerjarige contracten afsluiten. Regio Zaanstreek-Waterland heeft Specialistische Jeugdhulp ingekocht voor de duur van twee jaar (vanaf 1 januari 2022 en eindigend op 31 december 2023) met de mogelijkheid om maximaal drie maal te verlengen met één jaar.